

ERGENS IN DE INDISCHE OCEAAN LIGT HET ONHERBERGZAME EILAND AMSTERDAM, DAT ZIJN NAAM DANKT AAN EEN HOLLANDSE VOC-KAPITEIN. SCHRIJVER ALFRED VAN CLEEF (44) VERBLEEF ZEVEN WEKEN OP HET SLECHTS DOOR EEN KLEIN AANTAL MANNEN BEWOONDE EILAND, DAT TOEBEHOORT AAN FRANKRIJK. OVER ZIJN AVONTUREN TUSSEN WEERKUNDIGEN, NATUURVORSERS EN PELS-ROBBEN SCHREEF HIJ EEN BOEIEND BOEK: HET VERDWAALDE EILAND. AMSTERDAM OP 37°50" ZUIDERBREEDTE. WE VROEGEN AAN VAN CLEEF WAT HEM TROK NAAR DIE DOOR REGEN EN STORM GETEISTERDE UITHOEK VAN DE WERELD.

TEKST: HOWARD KROL / FOTO: BERT NIENHUIS

Uit jouw boek komt Amsterdam naar voren als een soort verbanningsoord. Waarom wilde je er zo graag naar toe?
'Ik was ontzettend gefascineerd door de naam van het eiland. En ik ben iemand die altijd op zoek gaat naar uitersten. Bovendien ben ik een liefhebber van eilanden. Op een eiland heb ik het gevoel dat de werkelijkheid controleerbaar en overzichtelijk is.'

Je schrijft dat je aanvankelijk van de Franse overheid geen toestemming kreeg om enige tijd op het eiland te door te brengen.

'Ik ben daar jaren mee bezig geweest. Franse bestuurders moet je op een behoedzame wijze benaderen. Ik ben gewend om te zeggen: mijn naam is Van Cleef en ik wil graag daar naar toe en wel hierom. Zegt u maar of dat wel of niet kan. Zo werkt het in Frankrijk niet. Het wordt zelfs als onbeleefd ervaren. Je moet eerst iemand mee uit eten nemen. Pas bij de koffie begin je voorzichtig over je verzoek. En dan hoop je dat deze persoon bereid is voor jou verdere contacten te leggen. Deze aanpak lukte me niet zo goed.'

Maar je gaf niet snel op.

'Dat klopt. Ik heb me erin vastgebeten. Hoe harder ik werd tegengewerkt en hoe onbereikbaarder Amsterdam werd, hoe vastbeslotener ik raakte om er te komen. Ik kreeg op een gegeven moment veel medewerking van het Nederlandse ministerie van

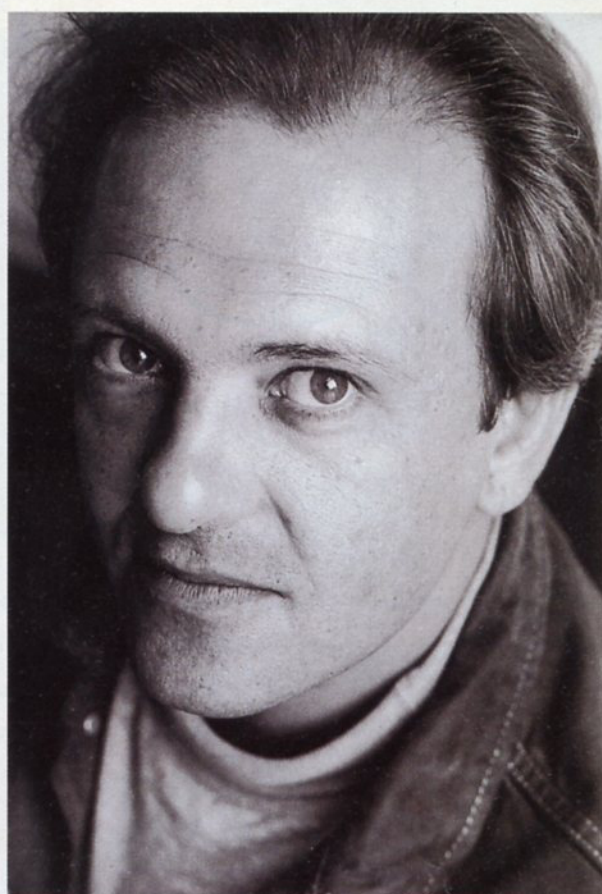
Buitenlandse Zaken. Men zegde mij toe dat de toenmalige minister Van Mierlo tijdens de Eurotop in een verloren minuutje mijn verzoek met zijn Franse collega zou bespreken. Uiteindelijk heeft een brief van de Amsterdamse burgemeester Schelto Patijn aan de Franse minister van Overzeese Gebiedsdelen de doorslag gegeven.'

Bij je aankomst op Amsterdam vond je het eiland nogal deprimerend. Had je daar al die moeite voor gedaan?

'Ik kwam aan in de stromende regen. Ik kreeg een vreselijk smerig optrekje met een somber uitzicht. En het waaide ook nog eens heel erg hard en ik houd eigenlijk helemaal niet van wind.'

En toen?

'Je belandt in een kleine gemeenschap die iets weg ►

Het eiland Amsterdam

heeft van een padvindderskamp. Tijdens mijn verblijf op Amsterdam verbleven er zo'n 35 mannen. Het waren weerkundigen, biologen, militairen en klusjesmensen. En er was ook een kok, en een arts. Het eiland heeft geen eigen boot en er kan geen helikopter komen. Je bent dus volstrekt van elkaar afhankelijk. Dat schept een soort gelijkheid.'

Vrouwen zijn geen Amsterdams verschijnsel?

'Op een ander Frans eiland in de Indische Oceaan, Crozet, hebben ze het geprobeerd. Daar waren 25 mannen en vijf vrouwen. Maar dat leidde tot onderlinge spanningen en zelfs vechtpartijen. Op Amsterdam waren geen vrouwen. Er werd wel over de ontbrekende sekse gesproken, maar nooit erg intiem. Vooral de mannen die zo'n anderhalf jaar op het eiland zouden blijven, raadden af te veel over vrouwen te praten. Daar zou je maar heimwee van krijgen. Wel was het eiland vergeven van de pin-ups, in elke barak hingen zulke foto's aan de muur, zelfs in het weerstation naast de weerkaarten.'

Waarom is Amsterdam eigenlijk van de Fransen?

'In het verleden waren de Nederlanders er nooit zo op uit om zich ergens permanent te vestigen. Ze kwamen alleen om te kijken of er wat te halen viel. VOC-kapi-

tein Van Diemen gaf het eiland in 1633 zijn naam en die andere kapitein, De Vlamingh, wist er in 1696 als eerste mens aan land te komen. Maar ze hebben Amsterdam nooit in bezit genomen. Dat deden de Fransen wel. Toen aan het einde van de negentiende eeuw niemand aanspraak op het eiland maakte zeiden zij: nu is het van ons. Dat de naam Amsterdam heeft standgehouden, is wel bijzonder. Maar dat dit Amsterdam ooit nog tot Nederland zal behoren, nee, die kans is verkeken.'

ALFRED VAN CLEEF: HET VERDWAALDE EILAND. AMSTERDAM OP 37°50" ZUIDERBREEDTE. MEULENHOF, f 36,90.